

doi Reading and content analysis of two exquisite marriage contracts from northern Khorasan during the Qajar period

 Omid Sepehri rad¹

 Hossein Asghary²

Submit Date: 2025-08-29 Revise Date: 2025-11-07 Accept Date: 2025-12-05 Published Date: 2026-03-01 pp:76-91

Abstract:

In the study of historical documents of Iran, marriage contracts have a special place. The two contracts that have been studied in this article belong to urban areas in northern Khorasan and were historically drawn up during the Qajar period and during the years 1208 and 1233 AH. In this study, first the text of the contracts has been carefully reread, then the composition and structure of each specific document and various economic, legal, cultural, etc. information contained in these contracts have been extracted, classified, and presented in the form of several tables. This article examines the form and content of these two contracts, which are personal and unique, in order to extract the valuable points contained in these documents and make them available to researchers. The research method in this article is descriptive. Thus, first, obtaining marriage documents and copying the contracts is considered. Then, the subject under discussion is described, and finally, the different dimensions and angles of the contracts are explained. The method of collecting information was library and documentary. The study of these two documents shows that inter-tribal marriage with political goals was one of the methods that led to peaceful coexistence between the resident Turkic tribes and the immigrant Kurds in northern Khorasan and played a prominent role in the formation of the local government of the Shadlu tribe in Bojnourd. A comparative comparison of these two marriage contracts and attention to the political and economic role of the Turkic and Kurdish tribes and elements in northern Khorasan in the early Qajar period can be effective in understanding the history of the local government of northern Khorasan in the Qajar period.

Keywords: marriage contract, Qajar, Shadlu, Ramzanlu, Graili, northern Khorasan.

CONFLICT OF INTERESTS

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this paper.

This is an open access article under the terms of the [Creative Commons Attribution-NonCommercial License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

© 2024 The Author(s). Journal of Codicology and manuscript research published by Torath pub. on behalf of the Scientific Association of Manuscript Research and Codicology of IRAN.

1- (Corresponding author) Assistant Professor, Department of History. Faculty of Humanities. Bojnourd Branch. Islamic Azad University. Bojnourd. North Khorasan. Iran.

2 - Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature. Faculty of Humanities. Bojnourd Branch. Islamic Azad University. Bojnourd. North Khorasan. Iran.

References:

- Abdoli Ashtiani, A., & Nouraei Ashtiani, M. A. (2010). The marriage contract of Agha Sheikh Zeinalabedin Ashtiani and Asieh Khanum. *Payam-e Baharestan*, 2(7), 839-850. [In Persian]
- Akhtari, M. A. (1998). Deeds and deed-writing in Iran. *Kanoon Monthly*, 41(4), 81-95. [In Persian]
- Ferasti, R. (2002). A study on marriage contracts in the Qajar period. In *Proceedings of the First National Conference on Iranology* (p. 120). Iranology Foundation. [In Persian]
- Hooshiyar, M., & Saeidzadeh, S. (2008). An investigation into marriage contracts of the Qajar era. *Rahpuyeh-ye Honar*, 2(8), 52-65. [In Persian]
- Javaheri, M. (2016). A study of marriage contracts from the Qajar period. *Astan Quds Razavi Publications*. [In Persian]
- Rahmati, A. (2017). Study and identification of Tat, Turk, Turkmen, and miscellaneous tribes in North Khorasan (Vol. 1). *Bijan Yurd Publications*. [In Persian]
- Rahimi, S. (2004). Dowry in Qajar marriage deeds. *Ketab-e Mah-e Honar [Art Book of the Month]*, (71-72), 88-94. [In Persian]
- Rezaei, B. (2010). A dowry deed from the 13th century AH. *Payam-e Baharestan*, 2(7), 79-82. [In Persian]
- Rezaei, O. (2011). An introduction to Sharia documents of the Qajar period. *Institute for Humanities and Cultural Studies*. [In Persian]
- Sepehri, O. (2004). Yesterday's heritage, today's identity. *Ketab-e Mah-e Tarikh va Joghrafia [History and Geography Book of the Month]*, (86-87), 145-152. [In Persian]
- Tayyebati, H. (1974a). A survey of marriage contracts (Part 1). *Honar va Mardom [Art and People]*, 12. (141-142)

بازخوانی و بررسی محتوایی دو طُغری عقدنامه نفیس از شمال خراسان در دوره قاجارحسین اصغری^۲ امید سپهری راد^۱

از صفحه ۷۶ تا صفحه ۹۱ تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۰۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۷/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۱۵ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۲/۱۱

چکیده:

در بررسی اسناد تاریخی ایران، عقدنامه‌های ازدواج جایگاه ویژه‌ای دارند. دو قباله‌ای که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته‌اند متعلق به مناطق شهری در شمال خراسان بوده و از نظر تاریخی در دوره قاجاریه و طی سال‌های ۱۲۰۸ و ۱۲۳۳ ه.ق تنظیم شده‌اند. در این پژوهش، نخست متن عقدنامه‌ها به دقت مورد بازخوانی قرار گرفته، سپس ترکیب و ساختار هر یک از اسناد مشخص و اطلاعات مختلف اقتصادی، حقوقی، فرهنگی و ... مندرج در این عقدنامه‌ها استخراج، طبقه‌بندی و در قالب چند جدول ارائه گردیده است. این مقاله به بررسی شکلی و محتوایی این دو عقدنامه، که شخصی و منحصر به فرد هستند، می‌پردازد تا نکات ارزشمند مندرج در لابلاهای این اسناد را استخراج و در اختیار پژوهشگران قرار دهد. روش پژوهش در این مقاله توصیفی است. بدین گونه که ابتدا اخذ اسناد نکاح و نسخه‌برداری از عقدنامه‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد. سپس، موضوع مورد بحث توصیف و در نهایت، ابعاد و زوایای مختلف عقدنامه‌ها تبیین می‌گردد. شیوه گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای و اسنادی است. بررسی این دو سند نشان می‌دهد که؛ برقراری ازدواج بین قبیله‌ای با اهداف سیاسی یکی از شیوه‌هایی بوده که منجر به همزیستی مسالمت‌آمیز میان اقوام ترک مقیم و اکراد مهاجر به شمال خراسان شده و در شکل‌گیری حکومت محلی ایل شادلو در بجنورد نقش برجسته‌ای داشته است. مقایسه تطبیقی این دو عقدنامه و توجه به نقش سیاسی و اقتصادی ایلات و عناصر ترک و کرد در شمال خراسان در اوایل قاجاریه، می‌تواند در شناخت تاریخ حکومت محلی شمال خراسان در دوره قاجاریه موثر باشد.

کلیدواژه‌ها: عقدنامه، قاجار، شادلو، رمضانلو، گرایلی، شمال خراسان.

Cite this article: Sepehri rad, Omid, Asghary, Hossein. (2026). Reading and content analysis of two exquisite marriage contracts from northern Khorasan during the Qajar period. Journal of Diplomacy Studies and Research (DPR) (In Persian: Motale'ate sanadPazhūhi va fehrest-negari). Vol-1, Issue-1, 76-91.

- ۱- (نویسنده مسئول) استادیار گروه تاریخ. دانشکده علوم انسانی. واحد بجنورد. دانشگاه آزاد اسلامی. بجنورد. خراسان شمالی. ایران
- ۲- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی. دانشکده علوم انسانی. واحد بجنورد. دانشگاه آزاد اسلامی. بجنورد. خراسان شمالی. ایران

۱- مقدمه

عقدنامه‌های ازدواج قدیمی که از آنان با عناوینی همچون؛ «صداق نامه»، «قبالة نکاحیه»، «قبالة مناکحه»، «نکاح نامه»، «عقدنامه»، «عقدنامهچه»، «عقدنامه ازدواج»، «مهرنامه»، «سند ازدواج»، «قبالة زناشویی» و «قباله ازدواج» نیز یاد می‌شود، به علت تعلق به روزگاری دور و در برداشتن اطلاعاتی ذي‌قیمت از جایگاهی ممتاز در میان اسناد برخوردار است. در دسته‌بندی اسناد، قباله‌های ازدواج در عداد اسناد شرعی قرار می‌گیرند. (رضایی، ۱۳۹۰: ۶۲)

قباله یک کلمه مأخوذ از عربی است و در لغت به معنای پذیرفتن، کارسازی، عملی کردن و مکتوبی است که در آن چیزی را که انسان به آن ملتزم می‌گردد - از کار و عمل یا دین و مانند آن می‌نویسند. نیز چون کسی چیزی را به طور مقطعه بپذیرد و نوشته‌ای بر آن اساس نوشته شود، نوشته موصوف را قباله می‌گویند. (اختری، ۱۳۷۶: ۸۱).

قباله‌های ازدواج اسناد معتبری هستند که از زمره منابع مهم شناخت تاریخ محسوب می‌شوند و از زوایای مختلفی قابل تجزیه و تحلیل هستند. «تعلق عقدنامه‌ها به همه اقشار مردم و تمام نواحی جغرافیایی، مشخص شدن بخشی از روابط حقوقی، اقتصادی و اجتماعی بین زوجین ... ارزش خاصی به این اسناد بخشیده است». (جواهری، ۱۳۹۵: ۷). به گونه‌ای که می‌توان آن‌ها را علاوه بر جنبه‌های دینی، حقوقی، اخلاقی، اجتماعی، اقتصادی و تاریخی، (طیباتی، ۱۳۵۳: ۷۳-۵۴-۶۰). به لحاظ ترکیب و ساختار، ارزش هنری، اهمیت آرشیوی، سبک و شیوهی نوشتاری و نیز به ویژه مطالعات مربوط به زنان مورد پژوهش قرار دارد. (رحیمی، ۱۳۸۳: ۸۸). «بررسی عقدنامه‌ها اطلاعات معتبر و ذی‌قیمتی پیرامون جنبه‌های مختلف زندگی مردم همانند آداب و رسوم ازدواج در جوامع شهری و روستایی و بین طبقات مختلف اجتماعی، نقش مذهب بر امر ازدواج، وجوه حقوقی و اقتصادی مهریه‌ها، اوزان و مقیاس‌ها و سبک معماری خاص آن دوره، وضعیت زنان و تلاش‌های آنان برای کسب امتیازات حقوقی بیشتر، سبک نگارش اسناد و ... در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد». (جواهری، ۱۳۹۵: ۷)

به رغم اهمیت این‌گونه اسناد، متأسفانه به علت این‌که در نزد افراد و خانواده‌ها و در شرایط نامناسب نگهداری شده‌اند، تاکنون همانند سایر اسناد تاریخی مورد پژوهش علمی قرار نگرفته و در نتیجه اصول مضبوطی برای بررسی آنان تدوین نگردیده است.

مضمون قباله‌ها از نظر این‌که در مناطق روستایی و یا شهری و یا ایلات تنظیم شده باشند، به لحاظ وضع اجتماعی، شکل و سبک نوشتار و میزان مبلغ مهریه (صداق) متفاوت‌اند. قباله‌های ازدواج معمولاً در دو نوع طوماری (یک برگی یا لوله‌ای) و دفترچه‌ای، طراحی و تنظیم می‌شدند. (رضایی، ۱۳۸۹: ۹۵). نکاح‌نامه‌هایی که در این مقاله مورد بازخوانی و بررسی قرار گرفته‌اند از نوع طوماری و تک برگی بوده و بر روی کاغذهای معمولی اجرا و در سال‌های ۱۲۰۶ ق و ۱۲۳۳ ق نوشته شده‌اند. زمان تنظیم و انعقاد آنها به ترتیب مربوط به اوایل دوره قاجاریه است.

هدف از پژوهش حاضر این است که؛ ضمن بررسی شکلی دو عقدنامه مذکور که منحصر به فرد هستند، محتوای آنان از منظر تاریخی، حقوقی، اقتصادی و مذهبی مورد کنکاش قرار گرفته، نکات ارزشمند جامعه‌شناختی، فرهنگی، اخلاقی، اجتماعی و هنری مندرج در لابلای این اسناد استخراج و تحلیل شود. این اسناد متعلق به طبقه

اشراف و اعیان خاندان‌های متنفذ شادلو، رمضانلو و گرایلی در شمال خراسان است و می‌تواند اطلاعات مفیدی، از نقطه نظر تاریخی و اجتماعی در اختیار پژوهشگران قرار گیرد و در حوزه تاریخ اجتماعی مورد استناد و استفاده باشد.

۲- متن بازخوانی شده عقدنامه‌ها:

۱-۲- عقدنامه شماره ۱:

تاریخ سند: رَجَبُ الْمُرْجَبِ سال ۱۲۰۸ ق.

هُوَ الْمُؤَلَّفُ بَيْنَ الْقُلُوبِ

بِسْمِ اللَّهِ خَيْرِ الْأَسْمَاءِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحَلَّ التَّزْوِيجَ وَالنِّكَاحَ وَحَرَّمَ الرِّزْنَ وَالسَّفَاحَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الصَّلَاحُ وَالنَّجَاحُ. أَمَا بَعْدُ، نَظَرُ بِهِ مَنْطُوقَهُ كَرِيمَهُ «وَأَنْكَحُوا الْأَيَّامِي مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْزِمُهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» وَحَدِيثِ شَرِيفِ «النِّكَاحُ سُنَّتِي فَمَنْ رَعَبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي»، بِهِ خَوَاسِتِ دَرِ أَسْعَدِ أَوَانٍ وَأَشْرَفِ أَرْزَمَانِ عَالِيَجَاهِ رَفِيعِ جَايْگَاهِ عَظْمَتِ وَحَشْمَتِ وَإِجْلَالِ دَسْتِگَاهِ «دَوْلِيخَان» الْمُشْتَهَرِ بِهِ خَانَلِرِ ابْنِ عَالِيَجَاهِ مُعَلِّي جَايْگَاهِ شَهَامَتِ وَبَسَالَتِ اِتْتَبَاهِ، امِيرُ الْأَمْرَاءِ الْعِظَامِ وَأَسُوءَةُ الْكِبْرَاءِ الْفِيخَامِ، مُحَمَّدِابْرَاهِيمِ خَانِ، مَرِّ، ذَاتِ مَرَضِيَّةِ الصَّفَاتِ عَلِيَا جَانَابِ عَصْمَتِ وَعَفَّتْ مَآبِ، أَعْنَى بَلْقَيْسِ مَكَانِي، خَدِيجَةُ الزَّمَانِي الْبِكْرِ الْمَسْتَوْرَةِ الْمُسَمَّاءُ بِعَزَّتِ نِسَاءِ خَانَمِ، بِنْتِ مَرَحْمَتِ وَغَفْرَانِ پَنَاهِ رِضْوَانِ جَايْگَاهِ عَلِيَّيْنِ أَرَامْگَاهِ، مُحَمَّدِ رَسْتَمِ خَانِ گِرَايَلِي رَا بَصْدَاقِ مُبَيَّنِّ وَ مَهْرِ مَعِيَّنِ كِهْ اَزْ اَنْوَاعِ شَيْ [ع] وَ اَجْنَسِ مَخْتَلَفِهِ مِي بَاشَدِ، مَجْمُوعاً شَشْ صَد تُوْمَانِ مِي شُودِ، تَفْصِيْلِ مُجْمَلِ بَهْ اَيْنِ نَحْوِ اسْتِ: طَلَايِ اِحْمَرِ دَوِيَسْتِ مِثْقَالِ صَد تُوْمَانِ / مَسْ دُو خُرَوَارِ صَد تُوْمَانِ / غَلَامِ وَ كَنِيْزِ چَهَار نَفْرِ صَد تُوْمَانِ رَخْوَتِ و فرش ده دست صدتومان / ابريشم پنجاه من صدتومان / گوسفند صد رأس پنجاه تومان / نقد پنجاه تومان.

صِيغَةُ الْمُنَاكِحَةِ بِالْعَرَبِيَّةِ وَالْفَارْسِيَّةِ، بَعْدَ اَزْ حَصُولِ عِلْمِ وَ اِسْتِرْضَاءِ طَرْفَيْنِ، مُوَافِقِ شَرِيْعَةِ عَزَاءِ نَبَوِي، بَيْنَ الْوَكِيْلَيْنِ، جَارِي وَ وَاقِعِ گَرْدِيْدِ وَ عِلَاقَةُ زَوْجِيَّتِ، بَيْنَهُمَا بَهْ حَصُولِ پِيُوَسْتِ وَ حُرْمَتِ بَهْ حَلِيَّتِ مَبْدَلِ گَرْدِيْدِ وَ اِدَاءِ نَفْقِهِ وَ كِسْوَةِ، كَمَا هُوَ الْمَقْرُرُ فِي الشَّرِيْعَةِ الْمُطَهَّرَةِ، بَرِ نَاكِحِ، لَازِمِ، وَ حُسْنِ مَعَاشَرَتِ بَيْنَهُمَا، كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «فَامْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ»، وَاجِبِ وَ مَتَحَتَّمِ اسْتِ. وَكَانَ ذَلِكَ تَحْرِيْرًا فِي شَهْرِ رَجَبِ الْمُرْجَبِ سَنَةِ ۱۲۰۸ [ق].

سَجَلِ وَقُوعِي حَاشِيَه سَمْتِ رَاسْتِ بِالَايِ قِبَالِه: قَدْ وَقَعَ الْاِيْجَابُ مِنْ وَكَاْلَتِهِ مَلَا بَابَا ابْنِ الْمَرْحُومِ مَهْدِي بَزَنْجَرْدِي سَجْعِ مَهْرِ مَسْتَطِيْلِ: نَاخَوَانَا

شهود الوکالت: العبد الأتیم

سجع مهر بیضی شکل: یا امام موسی کاظم

۲-۲- عقدنامه شماره ۲:

تاریخ سند: ششم ذی‌قعدة الحرام سال ۱۲۳۳ ق.

هُوَ الْمَوْلُفُ بَيْنَ الْقُلُوبِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَمَرَ كَافَّةَ النَّاسِ بِالنِّكَاحِ وَ نَهَى قَاطِبَةَ الْبَشَرِ عَنِ السَّفَاحِ، وَالصَّلَوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ أَفْضَلِ الْأَنَامِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ، هُمْ قُدُوةُ أَهْلِ الْفَلَاحِ؛ أَمَا بَعْدُ، چُون تَوْحُدُ، مَخْتَصَّ خَدَاوَنَد يَكْتَا، وَ تَجَرَّدَ از صِفَاتِ خَاصَّةِ خَالِقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ، وَ هَرِ اِحْدَى رَا غَيْرِ اَزُو، زَوْجِيَّتِ، رَوَا، وَ هَرِ وَاِحْدَى رَا بَهْ جِزِ او، دَوِيي، لايِقِ وَ سِزَا، وَ بِنَابِرِ مِضَامِينِ آيَاتِ خَيْرِيَّتِ دِلَالَاتِ كِتَابِ ايزِدِ دَاوَرِ، وَ فَحَاوِي اِخْبَارِ بَهَجَتِ اَثَارِ رَسُوْلِ خَيْرِ الْبَشَرِ، وَ مَدْلُوَلَاتِ اِحَادِيْثِ صَحِيحَةِ سَاقِي كُوْثَرِ، وَ مَنْطُوَقَاتِ مَرْوِيَّةِ ائِمَّةِ اَطْهَرِ عَلَيْهِمُ صَلَوَاتُ اللّٰهِ الْمَلِكِ الْاَكْبَرِ، مُزَاوَجَتِ، مَطْلُوْبِ، وَ طَبَايِعِ، مَقْطُوْرِ بَرِ اَنْ، وَ تَجْرِيْدِ وَ عَزُوْبَتِ، قَبِيْحِ وَ مَنَهِيَّ، وَ اِخْلَاقِ، مَتَنَفَّرِ اَزِ اَنْ، لِهَذَا دَرِ اَيْمَنِ اَوَانِ وَ اَحْسَنِ اَزْمَانِ، نِكَاحِ صَحِيْحِ سَالِمِ شَرْعِي تَحْقِيقِ پَذِيْرَفَتِ فِيمَا بَيْنِ عَالِيْشَانِ مُعَلِّيْ مَكَانِ جَلَالَتِ وَ نَبَالَتِ نِشَانِ سُمُو الْقَدْرِ وَالسَّانِ وَالْمَكَانِ، اَقَايِ مُحَمَّدِ عَلِيِّ بِيكِ، خَلْفِ الصَّدَقِ مَرْحَمَتِ وَ غُفْرَانِ پِنَاهِ رِضْوَانِ جَايْگَاهِ فِرْدَوْسِ اَرَامْگَاهِ مُحَمَّدِ رَحِيْمِ خَانِ، طَابَ ثَرَاهُ وَ جَعَلَ الْجَنَّةَ مَثْوَاهُ، وَ عَلِيَا جَاهِ طَهَارَتِ وَ خَدَارَتِ دَسْتْگَاهِ عِصْمَتِ وَ عَقَّتِ پِنَاهِ، الْبَالِغَةَ الْبَاكِرَةَ الْعَاقِلَةَ الرَّشِيْدَةَ وَ هِيَ الْمُسَمَّاءُ بِگُوْهَرِ اَغَهْ خَانِمِ بِنْتِ مَرْحَمَتِ پِنَاهِ، شَاهِ عَلِيِّ بِيكِ رَمْضَانَلُو، بِمَهْرِ مَعِيْنِ وَ صِدَاقِ مُبَيَّنِ مَبْلَغِ سِيْصَدِ تُوْمَانِ عِرَاقِي، عَلَيَّ مَا تَرَاضَا عَلِيَهْ بِمُوجِبِ تَفْصِيْلِ دَيْلِ، عَلَيَّ مَا سَيَكْتُبُ وَ يَرْسُمُ، وَ هُوَ هَذِهِ:

طلا ۲۵ مثقال ۲۰ تومان / ابریشم ۵۰ من ۲۰ تومان / مس به وزن سمنان، ۲۰ من / گوسفند سی راس ۲۰ تومان / فرش یک دست ۴۰ تومان / کنیز و غلام یک خانواری ۵۰ تومان / نقد ۱۲۰ تومان به رسم دست پران. و صیغه مناکحه اسلامیة علیه و مزوجه صحیحه شرعیة بالعربیة و الفارسیة علی قصد الإيجاب و القبول، بر نهج قانون شریعت نبویة صلی الله علیه و علی آله الوف الثناء و التحیة، بین وکیلهما .... جاری و واقع گردید. و كان ذلك تحریراً یوم .... ششم شهر ذی‌قعدة الحرام سنة ۱۲۳۳ [ق]. اللهم ألف بینهما و زد نسلهما.

سجل ایجابی حاشیة بالای قبالة، سمت راست: أوقف صیغه الإيجاب و القبول أقل خلقی، نقد علی و أقل .... اسحق الحسینی.

سجع مهر مربع: واثق بالله الغنی عبده نقد علی

شاهدان این ازدواج طبق گواهی حاشیه سمت راست قبالة: حضور بود ملاحظه حسین، بحضور بود .... محمد، بحضور بود آقاعلی ابن مرحوم میرآخور.

۳- ساختار و اجزای عقدنامه‌ها:

متن عقدنامه‌ها به صورت مُمتد و بدون هیچ‌گونه تقسیم‌بندی شکلی تنظیم شده‌اند. با دقت در متن و محتوای آن‌ها می‌توان ارکان و اجزایی را تشخیص داد. این تقسیمات در همه عقدنامه‌ها، واحد و مشترک است. (جواهری، ۱۳۹۵:

۲۴) عقدنامه‌های مورد بررسی در این مقاله، دارای اجزای زیر هستند:

۱-۳- سرآغاز این اسناد، **تَسْمِيَه** یا **بَسْمَلَه** است که در هر دو سند نام خدا به عنوان پیوند دهنده قلب‌ها با تعبیر «هُوَ الْمُؤَلَّفُ بَيْنَ الْقُلُوبِ» و «بِسْمِ اللَّهِ خَيْرِ الْأَسْمَاءِ» و نعت و ستایش پیامبر اسلام درج شده است.

۲-۳- پس از تسمیه، **تَحْمِيدِيَه** قرار دارد که با حمد خداوند که ازدواج را، حلال و زنا را حرام کرد، شروع می‌شود. بدین صورت: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحَلَّ التَّزْوِيجَ وَالنِّكَاحَ وَحَرَّمَ الزَّوْجَ وَالسَّفَاحَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الصَّلَاحِ وَالنَّجَاحِ».

۳-۳- سومین قسمت، **دِیَاجِه** یا مقدمه‌ای در ذکر **اهمیت و توجیه ازدواج**، به استناد آیات و روایات است. معمولاً شامل توضیحاتی ادبی در باره اختصاص تجرد بر ذات خداوند یکتا و ضرورت زوجیت برای خلاق و نکوهش تجرد و عزوبت است. مانند: «نظر به منطوقه کریمه «وَأَنْكَحُوا الْأَيَّامِي مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْزِمُهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» و حدیث شریف «النِّكَاحُ سُنَّتِي فَمَنْ رَزَغَبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي». و همچنین «أَمَّا بَعْدُ، چُون تَوْحُد، مختص خداوند یکتا و تجرد از صفات خاصه خالق الارض و السماء، و هر احدی را غیر از او، زوجیت، روایی، و هر واحدی را به جز او، دویی، لایق و سزا، و بنابر مضامین آیات خیریت دلالات کتاب ایزد داوَر، و فحای اخبار بهجت آثار رسول خیرالبشر، و مدلولات احادیث صحیحه ساقی کوشر، و منطوقات مرویه ائمه اطهر علیهم صلوات الله الملیک الأكبر، مُزَاوَجَت، مطلوب، و طبایع، مقطور بر آن، و تجرید و عزوبت، قبیح و منهی، و اخلاق، متنفر از آن...»

۴-۳- چهارمین قسمت عقدنامه‌ها، ذکر کامل نام و مشخصات **زوج (داماد) و زوجه (عروس)** با توصیفات و شرایط لازم برای ازدواج مثل بالغه، عاقله، رشیده، مرضیه الصفات، علیاجنب، عصمت و عفت مآب، بلیس مکانی، خدیجه الزمانی، طهارت و خدارت دستگاه، عصمت و عفت پناه، البالغه الباکرة العاقله الرشیده، است.

۵-۳- پنجمین بخش نکاح‌نامه‌ها، **معرفی پدران زوج و زوجه** با عنوان و القاب، بر حسب شأن و مرتبه اجتماعی آنان است. به گونه‌ای که در اسناد حاضر مفصلاً چنین ذکر گردیده‌اند. در سند شماره ۱ آمده؛ «در أسعد اوان و أشرف آزمان، عالیجاه رفیع جایگاه عظمت و حشمت و اجلال دستگاه **دولیکان**، المشتهر به **خانر ابن عالیجاه**، معلی جایگاه شہامت و بسالت انتباه، امیر الأمراء العظام و أسوة الكبراء الفخام، **محمد ابراهیم خان**، مر، ذات مرضیه الصفات علیاجنب عصمت و عفت مآب، أعنی بلیس مکانی، خدیجه الزمانی البکر المستورة المسماة بعزت نساء **خانم**، بنت مَر حمت و غفران پناه رضوان جایگاه علیین آرامگاه، **محمد رستم خان گرایلی**...»

۶-۳- ششمین قسمت عقدنامه‌ها، **صداق (مهریه/کابین)** است که جزء مهم و اساسی هر عقدنامه محسوب می‌شود و نشانگر وضعی اقتصادی و موقعیت اجتماعی ناکحین است. مهریه در بین طبقات اجتماعی،

متفاوت بوده و در مواردی، بخشی از مهریه به صورت نقد و مابقی به صورت جنس و شیء بوده که در ذمهٔ مرد بوده است (فراستی، ۱۲۹۲: ۱۲۰). در دو عقدنامه مورد بررسی، صداق مشتمل بر ۷ قلم نقد، جنس و شیء است. (رجوع شود به؛ جدول شماره ۱ و جدول شماره ۲).

۷-۳- هفتمین بخش یک عقدنامه، **اظهار صیغه‌ی نکاح دائم** است که شامل جاری شدن صیغه عقد به دو زبان فارسی و عربی؛ و هم‌چنین ذکر شروط ضمن عقد و ذکر دعا برای سلامت نسل بشر و توفیق زن و شوهر در امر زناشویی و عنایت خداوند در اعطای فرزندان نیکو، صالح و سالم به زوجین و توصیه آنان به حسن معاشرت است. در این خصوص در سند شماره ۱ آمده است: « صیغَةُ الْمُنَاكِحَةِ بِالْعَرَبِيَّةِ وَالْفَارْسِيَّةِ، بعد از حصول علم و استیراض طرفین، موافق شریعة غزاء نبوی، بین الوکیلین، جاری و واقع گردید و علاقهٔ زوجیت، بینهُما به حصول پیوست و حرمت به جلیت مبدل گردید و اداء نفقه و کسوة، کماهُوَ الْمَقْرَّرُ فِي الشَّرِيعَةِ الْمُطَهَّرَةِ، بر ناکح، لازم، و حُسن معاشرت بینهُما، کما قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «فَأَمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ بِإِحْسَانٍ»، واجب و مَتَحَتَّم است.» و یا در سند شماره ۲ چنین ذکر گردیده: « صیغَةُ مَنَاكِحَهُ اسْلَامِيَّةٌ عَلَيْهِ وَ مَزَاجُهُ صَحِيحُهُ شَرِيعِيَّةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ وَالْفَارْسِيَّةِ عَلَي قَصْدِ الْاِيجَابِ وَالْقَبُولِ، بر نَهَجِ قَانُونِ شَرِيعَتِ نَبَوِيهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَي آلِهِ الْوَفِّ الثَّنَاءِ وَالتَّحِيَّةِ، بَيْنَ وَكَيْلَهُمَا .... جاری و واقع گردید.»

۸-۳- هشتمین قسمت نکاح نامه، **دعای پایانی عقدنامه** است. متداول‌ترین دعا که در اکثر عقدنامه‌ها و هم‌چنین در یکی از عقدنامه‌های مورد مطالعه این مقاله، پس از اظهار صیغه نکاح در حق عروس و داماد مندرج شده درخواست از خداوند برای ایجاد اُلفت بین زوجین و تکثیر نسل است. مانند عبارت: «اللَّهُمَّ اَلْفَ بَيْنَهُمَا وَ زِدْ نَسْلَهُمَا».

۹-۳- عقدنامه‌ها با ذکر **تاریخ تحریر عقدنامه**، خاتمه می‌یابند که در آن، تاریخ تحریر که احتمالاً تاریخ وقوع عقد هم هست، با زبان عربی و یا فارسی با ذکر روز و ماه و سال به این صورت آمده است: سند شماره ۱: «و کان ذلک تحریراً فی شهر رجب المرجَّب سنة ۱۲۰۸».

سند شماره ۲: «و کان ذلک تحریراً یوم .... ششم شهر ذیقعدة الحرام سنة ۱۲۳۳».

۴- بررسی محتوای اسناد:

شیوهٔ پژوهش و بررسی قباله‌های ازدواج به این صورت است که نخست جنبه‌های مختلف این اسناد از نقطه نظر دینی، مسائل حقوقی، اخلاقی، آداب و رسوم اجتماعی، اقتصادی و تاریخی (طیباتی، ۱۳۵۳: ۶۷). مورد مطالعه قرار گرفته، سپس ویژگی‌های هنری آنها بررسی می‌شود.

۱-۴- **جنبه‌های دینی:** ذکر آیات، احادیث و روایات در وجوب و لزوم ازدواج. در متن این دو عقدنامه جملاتی از روایات و کلمات ارزشمند پیامبر و اهل بیت در توجیه و اهمیت ازدواج و مدح و ستایش سنت نکاح و مذمت بی‌همسری ذکر شده است، مانند: آیه ۳۱ سورهٔ مبارکهٔ نور «وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنَّ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْزِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» و حدیث «الْبُكَاحُ سُنَّتِي فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي».

۲-۴- جنبه‌های حقوقی: شروط عقد و آزادی زوجین. هم‌چنین در برخی از عقدنامه‌ها شروط دوشیزه یا بیوه بودن و رشد جسمی و عقلی عروس هم دیده می‌شود. مانند درج کلمات: بالغه، عاقله، رشیده و باکره که در این اسناد آمده است.

۳-۴- جنبه‌های اخلاقی: از آن‌جا که ازدواج، امری مقدّس تلقی و مایه بقا و کثرت نسل است، در این دو قباله نیز همانند سایر عقدنامه‌ها به جنبه‌های اخلاقی و تأثیرات اجتماعی ازدواج اشاره شده است: تشویق و ترغیب دوام ازدواج و حسن معاشرت و ذکر دعا برای سلامت نسل بشر و توفیق زن و شوهر در امر زناشویی و عنایت خداوند در اعطای فرزندان نیکو، صالح و سالم به زوجین در این اسناد به چشم می‌خورد.

۴-۴- جنبه‌های اجتماعی (آداب و رسوم طبقات): مضمون قباله‌ها از دیرزمان، نشانگر تفاوت‌هایی در سلسله‌مراتب اجتماعی بوده است؛ تفاوتی که در مناطق روستایی و شهری، ویژگی‌های متمایزی را ارائه می‌دهد. قباله ازدواج در خانواده‌های روستایی، معمولاً در شکل و سبک نوشتار، ساده‌تر از مناطق شهری بوده است. (رحیمی، ۱۳۸۳: ۸۸). عناوین استفاده شده در این دو قباله، گویای ادبیاتی است که بر شأن و موقعیت طرفین ازدواج، به طور مثال تمکّن مالی و موقعیت بالای عروس و داماد یا وضعیت پدران زوج و زوجه، دلالت دارد.

۵-۴- جنبه اقتصادی: اسامی وسایل هفت گانه که اجزای جهیزیه است، در این اسناد آمده و در برخی از مهریه‌ها از جمله اسناد حاضر، مقدار آن بسیار بالا است. مهریه طلا، نقره، پول، زمین، خانه، باغ و احشام در تمام ازدواج نامه‌ها به تنوع ذکر شده است.

۶-۴- جنبه تاریخی: قباله‌های ازدواج در بردارنده نام سلاطین عصر، ارزش پول کشور (عبدلی آشتیانی و نورائی آشتیانی، ۱۳۸۹: ۸۳۹)، نام شهرها و مناطق جغرافیایی و ایلات و به ویژه خاندان‌های حکومتگر محلی اند که با گذشت زمان منسوخ و متروک شده و یا تغییر نام یافته‌اند. در اسناد حاضر به ایل حکومتگر شادلو و موقعیت اقتصادی خاندان‌های معتبر گراپلی و رمضانلو در شمال خراسان اشاره دارد.

۴-۷- جنبه هنری: ظاهر زیبایی اکثر قباله‌ها چشم هر هنرمندی را خیره و مضمون ادبی آنان برای یک پژوهشگر و شیوه نوشتار آن برای خوشنویسان کارگشا خواهد بود. «ترکیب و ساختار و طرح کلی این قباله‌ها خود منبع الهامی است برای طراحان و گرافیست‌های معاصر». (رحیمی، ۱۳۸۳: ۸۸). هنگامی که قباله‌های ازدواج به عنوان یک اثر هنری مجرد و تزئینی مطرح می‌شود، مهرها با گرافیک منحصر به فرد خود ارزش و اعتبار خاصی به آنها می‌دهند. مهرها به اندازه خود قباله، دارای ارزش و اهمیت تاریخی هستند. اگرچه این مهرها فضای محدودی را در مقایسه با حجم متن قباله به خود اختصاص داده‌اند، اما حاوی اطلاعات، مستندات تاریخی و داده‌های علمی با ارزش بسیاری هستند. (هوشیار و سعیدزاده، ۱۳۸۷: ۵۲). علاوه بر مهر، یکی از عناصر اساسی قباله‌ها از نقطه نظر زیباشناختی، خط و خوشنویسی قباله است.

۵- برخی از نکات جالب توجه در این دو سند، به شرح زیر است:

۱-۵- نام و نسب عروس و داماد: اصولاً قباله‌های ازدواج از نادر اسنادی هستند که نام دختران و زنان ایرانی را

در خود ثبت کرده‌اند. (عبدلی آشتیانی و نورائی آشتیانی، ۱۳۸۹: ۸۳۹). زیرا عرف جامعه و شرم و حیای زنان مانع از آن بود که نام افراد مؤنث خانواده در بین اعیار ذکر شود. در سند عقدنامه شماره ۱، عروس به نام «عزت نساء» از خاندان ترک گرایلی و داماد به نام «دولیکان» از خاندان کرد شادلو (سپهری، ۱۳۸۳: ۱۴۵؛ رک، یادداشت شماره ۱) یاد شده‌اند. در سند عقدنامه شماره ۲ نیز عروس به نام گوهرآغه از خاندان ترک تبار رمضانلو (رحمتی، ۱۳۳۳: ۱۳؛ برای اطلاعات بیشتر رک به: یادداشت شماره ۲) و داماد به نام محمدعلی بیگ یاد شده‌اند. (رجوع شود به: جدول شماره ۳)

۲-۵- میزان مهریه: مبالغ بالای مهریه نشان‌دهنده طبقه اجتماعی خانواده عروس و داماد است. یکی از نکات جالب در دو عقدنامه مورد بررسی، ذکر یک خانوار غلام و کنیز با قید قیمت آن به عنوان مهریه دو عروس خراسانی مشاهده می‌شود. گرچه در گذشته تاریخی ایران، خرید و فروش غلام مرسوم بوده است؛ اما بایستی خاطر نشان ساخت که این قلم از صداق، صرفاً در قباله‌های اشخاص متمکن سرشناس و ثروتمند دیده می‌شود. (طیباتی، ۱۳۵۳: ۷۳).

۳-۵- خط: در نگارش متن عقدنامه‌های بررسی شده از خطوط ثلث، نستعلیق و شکسته نستعلیق به صورت ترکیبی استفاده شده که نشان‌دهنده مهارت فرد کاتب در هنر خطاطی است. بدین صورت که آیات و روایات به خط ثلث و سایر مطالب به خط نستعلیق و شکسته نستعلیق نوشته شده‌اند. برای نوشتن اعداد اقلام مهریه در سند شماره ۲ نیز از خط سیاق استفاده شده است.

۶- نتیجه گیری

در مجموع از مطالعه دو قباله ازدواج مذکور و بررسی ساختار و ویژگی‌های شکلی و محتوایی آنها چنین می‌توان استنباط کرد:

با مطالعه این اسناد و مقایسه تطبیقی آنها نقش سیاسی و جایگاه اقتصادی ایلات ترک و کرد در شمال خراسان در اوایل قاجاریه قابل بررسی و تأمل است. مضمون این اسناد حاکی از برقراری ازدواج بین قبیله‌ای و احیاناً با اهداف سیاسی است که منجر به همزیستی مسالمت‌آمیز میان اقوام ترک مقیم (گرایلی و رمضانلو) و اکراد مهاجر (شادلو) به خراسان شده، و در شکل‌گیری حکومت محلی ایل شادلو (۱۳۴۳-۱۳۹۱ ق) در بجنورد، به رغم تنوع قومی در منطقه شمال خراسان، نقش به‌سزایی داشته است. بررسی‌های صورت گرفته در خصوص میزان صداق و اقلام مهریه نشان می‌دهد صاحبان اسناد و طرفین ازدواج از موقعیت اقتصادی و تمکن مالی بالایی برخوردار بوده‌اند. قباله‌های حاضر از قدیمی‌ترین و منحصر به فردترین عقدنامه‌های شناسایی شده در شمال خراسان است که در آن‌ها به وجود یک خانوار غلام و کنیز به عنوان مهریه تصریح شده است.

تشکر و قدردانی: در پایان بر خود لازم می‌دانیم سپاس و قدردانی خود را از دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی ارشد رشته تاریخ دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد، آقای بهنام حاتمی که با لطف، قباله‌های ازدواج شخصی و خانوادگی خود را در اختیار ما قراردادند و هم‌چنین آقای علی سوزنچی کاشانی که در بازخوانی ارقام سیاق عقدنامه شماره ۲ ما را یاری نمودند، ابراز نماییم.

یادداشت‌ها

۱- ایل شادلو از قبایل کرد (کرمانج) مهاجر به خراسان بودند. بجنورد در گذشته مرکز فرمانروایی خاندان حکومتگر محلی شادلو تحت عنوان «حکومت بجنورد» بوده و قلمرو آن از خراسان شمالی امروزی تا بخش‌هایی از استان گلستان (گردکوی) امتداد داشته است. این منطقه از حدود سال ۱۱۳۹ ه.ق به عنوان محل استقرار ایل شادلو تعیین و شهر بجنورد در سال ۱۱۶۲ ه.ق توسط تولی خان دوم به عنوان مقر فرماندهی رئیس ایل شادلو انتخاب گردید. با تشکیل دولت قاجاریه در ایران، ایل شادلو به علت حراست از مرزهای شمال شرقی در برابر یورش‌های اقوام ترکمن اهمیت زیادی یافت. اوج قدرت فرمانروایی این خاندان زمان فرمانروایی سردارانی هم چون:

۱. نجفقلی خان ایلخانی (زنده به سال ۱۲۴۸ ه.ق)

۲. جعفرقلی سهام الدوله (متوفی ۱۲۷۴ ه.ق)

۳. حیدرقلی خان سهام الدوله سردار کل (متوفی ۱۲۸۹ ه.ق)

۴. یارمحمدخان سردار مفخم (متوفی ۱۳۲۱ ه.ق) بوده است.

با به قدرت رسیدن سلسله پهلوی و تغییر سنت قاجاریه و اجرای سیاست ایل زدایی و براندازی حکومت‌های محلی، ستاره اقبال این خاندان نیز افول کرد. آخرین حکمران بجنورد، عزیزالله خان معروف به سردار معزز بود که با اعدام وی در سال ۱۳۰۴ شمسی / ۱۳۴۳ ه. قمری به حیات حکومت ۳۰۰ ساله ایل شادلو در بجنورد خاتمه داده شد.

۲- رمضانلوها شاخه‌ای از ایل گرایلی هستند که در زمان نادرشاه افشار به منطقه جاجرم کوچانده شدند.

تعارض منافع

نویسندگانی که نام‌هایشان ذکر شده است تأیید می‌کنند که هیچ وابستگی یا مشارکتی با هیچ سازمان یا نهادی که منافع مالی (مانند حق الزحمه؛ کمک‌های آموزشی؛ شرکت در سخنرانی‌ها؛ عضویت، استخدام، مشاوره، مالکیت سهام یا سایر منافع مالی؛ و شهادت کارشناسی یا ترتیبات مجوز اختراعات) یا منافع غیرمالی (مانند روابط شخصی یا حرفه‌ای، وابستگی‌ها، دانش یا باورها) در موضوع یا مواد مورد بحث در این دست‌نوشته ندارند.

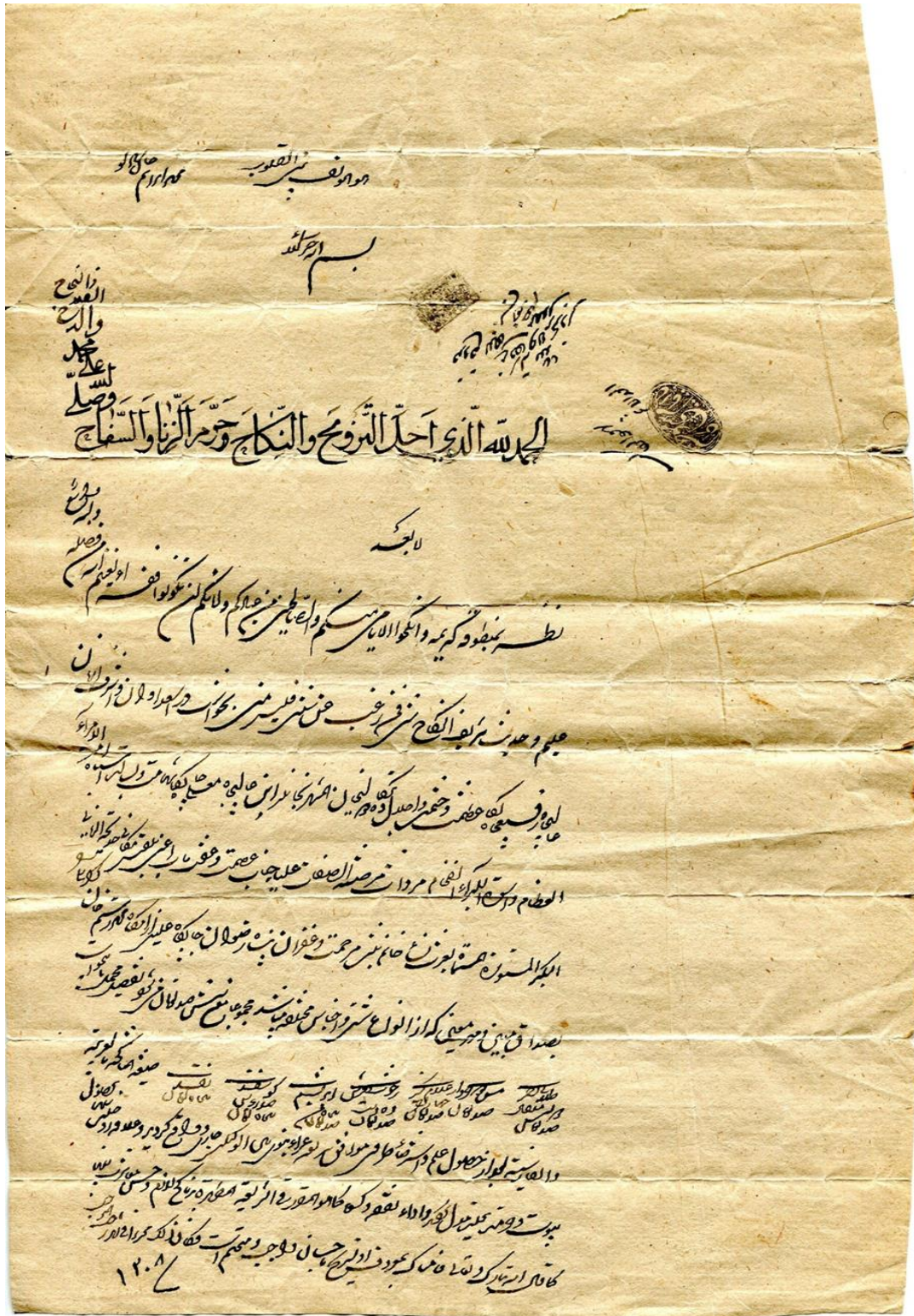

منابع

- اختری، محمدعلی، «قباله و قباله ۲ نویسی در ایران»، ماهنامه کانون، شماره ۴، سال چهل و یکم، دوره دوم، ص ۸۱، تهران، بهمن و اسفند، ۱۳۷۶.
- جواهری، مریم، پژوهشی در عقدنامه‌های ازدواج دوره قاجار، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۹۵.
- رحمتی، علی، بررسی و شناخت ایلات و طوایف تات، ترک، ترکمن و متفرقه در خراسان شمالی، ج ۱، بجنورد، انتشارات بیژن یورد، ۱۳۹۶.
- رحیمی، سوسن، «مهر در قباله‌های ازدواج دوره قاجار»، کتاب ماه هنر، ش ۷۱، پیاپی ۷۲، ص ۸۸، مرداد و شهریور ۱۳۸۳.
- رضایی، امید، درآمدی بر اسناد شرعی دوره قاجار، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۰.
- رضایی، بهناز، «مهرنامه‌ای از سده سیزدهم ه.ق»، پیام بهارستان، ۲، س ۲، ش ۷، ص ۷۹، بهار ۱۳۸۹.
- سپهری، امید، «میراث دیروز، هویت امروز»، کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، شماره ۸۶ و ۸۷، ص ۱۴۵، آذر و دی ماه ۱۳۸۳.
- طیبیاتی، حسین، «سیری در قباله‌های ازدواج» هنر و مردم، شماره ۱۴۲-۱۴۱. سال دوازدهم، ص ۷۳-۶۶ اردیبهشت و خرداد ۱۳۵۳. و نیز طیبیاتی، حسین، «سیری در قباله‌های ازدواج (۲)»، هنر و مردم، شماره ۱۴۳، سال دوازدهم، ص ۵۴-۶۰. مرداد ۱۳۵۳.
- عبدلی آشتیانی، اسدالله و نورائی آشتیانی، محمدعلی، «عقدنامه آقا شیخ زینالعابدین آشتیانی فرزند آخوند ملاجعفر و آسیه خانم فرزند آخوند ملاحسن»، پیام بهارستان، ش ۷، دوره ۲، س ۲، ص ۸۳۹، بهار ۱۳۸۹.
- فراستی، رضا. «پژوهشی در قباله‌های ازدواج در دوره قاجار»، مجموعه مقالات نخستین همایش ملی ایران شناسی: ۱۲۰.
- هوشیار، مهران و سعیدزاده، سلیمان، «کاوشی در عقدنامه‌های عهد قاجار»، رهپویه هنر، پیش شماره هشتم، دوره دوم، ص ۵۲، تابستان ۱۳۸۷.

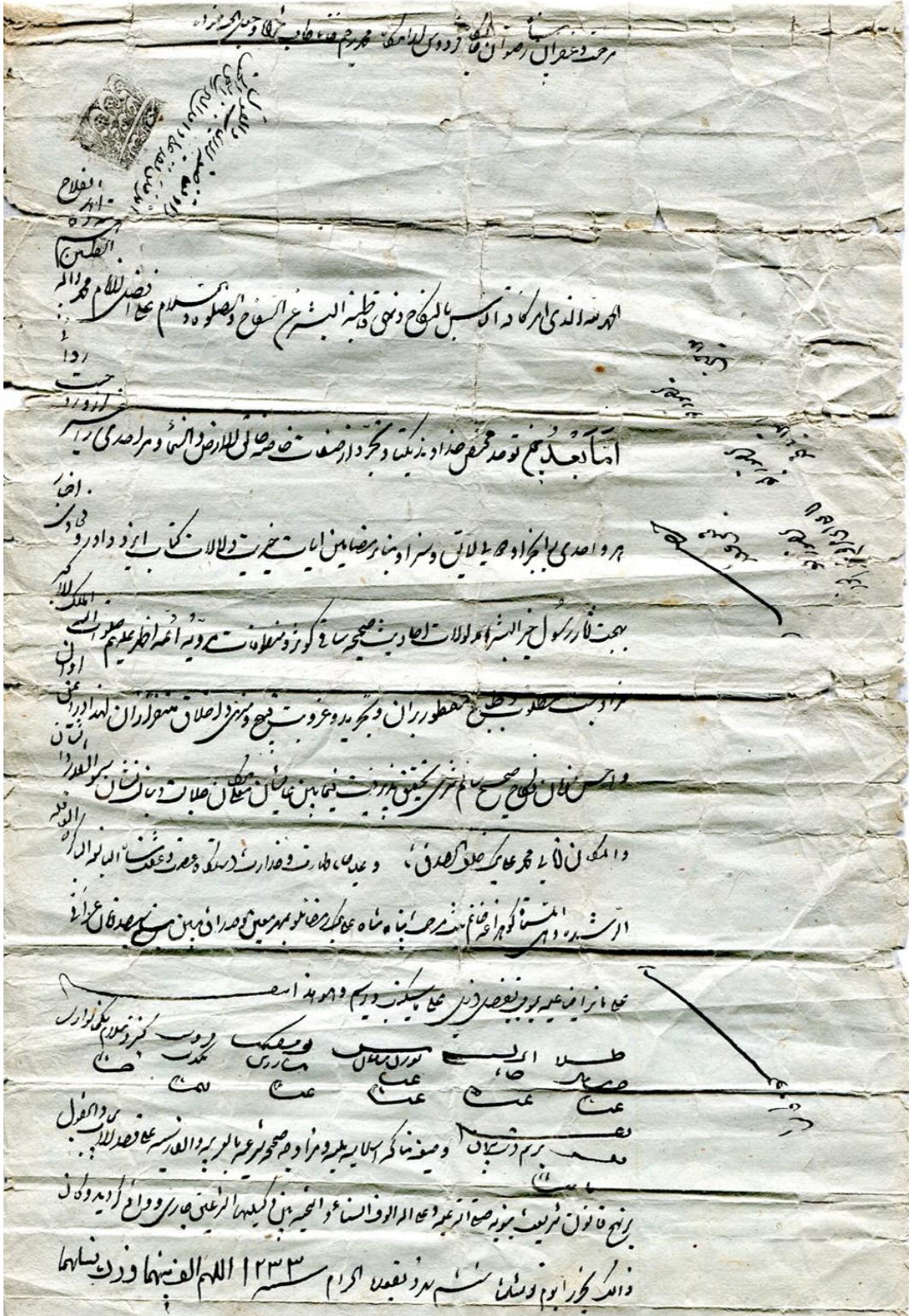

تصویر عقدنامه شماره ۱

تصویر عقدنامه شماره ۲

جدول ۱: اقلام صداق (مهریه) سند شماره یک

ردیف	اقلام	مقدار	قیمت
۱	طلای احمر	دویست مثقال	صدتومان
۲	مس	دو خروار	صدتومان
۳	غلام و کنیز	چهار نفر	صدتومان
۴	رخوت و فرش	ده دست	صدتومان
۵	ابریشم	پنجاه من	صدتومان
۶	گوسفند	صد راس	پنجاه تومان
۷	پول نقد	پنجاه تومان	-

جدول ۲: اقلام صداق (مهریه) سند عقدنامه شماره دو

ردیف	اقلام	مقدار	قیمت
۱	طلا	۲۵ مثقال	۲۰ تومان
۲	مس به وزن سمنان	۲۰ من	-
۳	غلام و کنیز	یک خانوار	۵۰ تومان
۴	فروش	یک دست	۴۰ تومان
۵	ابریشم	۵۰ من	۲۰ تومان
۶	گوسفند	سی راس	۲۰ تومان
۷	پول نقد به رسم دست پران	۱۲۰ تومان	-

جدول شماره ۳: نام و نسب عروس و داماد در اسناد شماره ۱ و ۲

سند عقدنامه	زوج (داماد)	زوجه (عروس)	تاریخ سند	تعداد سطر قبل از متن + متن	اندازه طول و عرض قباله
شماره ۱	دولبخان المشتهر به خانلر ابن محمد ابراهیم خان شادلو	عزت نساء خانم بنت محمد رستم خان گرایلی	شهر رجب المرجب سنه ۱۲۰۸	۱۰+۴ سطر	۲۳*۱۸
شماره ۲	محمد علی بیک خلف الصدق محمد رحیم خان	گوهر آغه خانم بنت شاه علی بیک رمضانلو	ششم شهر ذیقعه الحرام سنه ۱۲۳۳	۲+۱۳ سطر	۲۷*۲۱